

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

21. travnja 2015.*

„Žalba – Zajednička vanjska i sigurnosna politika – Mjere ograničavanja protiv Sirijske Arapske Republike – Mjere protiv osoba i subjekata koji imaju koristi od režima – Dokaz osnovanosti uvrštavanja na popise – Skup indicija“

U predmetu C-630/13 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 25. studenoga 2013.,

Issam Anbouba, sa stalnom adresom u Homsu (Sirija), kojeg zastupaju M.-A. Bastin, J.-M. Salva i S. Orlandi, *avocats*,

žalitelj,

a druge stranke postupka su:

Vijeće Europske unije, koje zastupaju A. Vitro, R. Liudvinaviciute i M.-M. Joséphidès, u svojstvu agenata,

tuženik u prvom stupnju,

koje podupire:

Europska komisija, koju zastupaju S. Pardo Quintillán i F. Castillo de la Torre, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg,

intervenijent u žalbi,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: V. Skouris, predsjednik, K. Lenaerts, potpredsjednik, A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, C. Vajda i S. Rodin, predsjednici vijeća, A. Rosas (izvjestitelj), E. Juhász, A. Borg Barthet, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby i F. Biltgen, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: V. Tourrès, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 18. studenoga 2014.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 8. siječnja 2015.,

* Jezik postupka: francuski

donosi sljedeću

Presudu

- 1 I. Anboubu svojom žalbom od Suda zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 13. rujna 2013., Anboubu/Vijeće (T-592/11, EU:T:2013:427, u daljnjem tekstu: pobijana presuda), kojom je on odbio njegovu tužbu za poništenje:
  - Odluke Vijeća 2011/684/ZVSP od 13. listopada 2011. o izmjeni Odluke 2011/273/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (SL L 269, str. 33.);
  - Odluke Vijeća 2011/782/ZVSP od 1. prosinca 2011. o mjerama ograničavanja protiv Sirije i stavljanju izvan snage Odluke 2011/273/ZVSP (SL L 319, str. 56.);
  - Uredbe Vijeća (EU) br. 1011/2011 od 13. listopada 2011. o izmjeni Uredbe (EU) br. 442/2011 o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji (SL L 269, str. 18.);
  - Uredbe Vijeća (EU) br. 36/2012 od 18. siječnja 2012. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 442/2011 (SL L 16, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 10., str. 205.), i
  - Provedbene uredbe Vijeća (EU) br. 410/2012 od 14. svibnja 2012. o provedbi članka 32. stavka 1. Uredbe br. 36/2012 (SL L 126, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 9., str. 267.),

u dijelovima u kojima se ime I. Anboubu pojavljuje na popisima osoba na koje se primjenjuju mjere ograničavanja uvedene u skladu s tim aktima (u daljnjem tekstu: sporni akti).

Okolnosti spora

- 2 Vijeće Europske unije donijelo je 9. svibnja 2011. na temelju članka 29. UEU-a Odluku 2011/273/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (SL L 121, str. 11.). Kao što to proizlazi iz uvodne izjave 2. te odluke „Unija oštro osuđuje nasilno suzbijanje, uključujući uporabom streljiva, mirnih prosvjeda na različitim mjestima diljem Sirije, što je dovelo do smrti nekoliko prosvjednika, ranjavanja i samovoljnog zadržavanja osoba“ [neslužbeni prijevod]. Uvodna izjava 3. spomenute odluke glasi kako slijedi:

„S obzirom na ozbiljnost situacije potrebno je uvesti mjere ograničavanja protiv [Sirijske Arapske Republike] i osoba odgovornih za nasilnu represiju protiv civilnog stanovništva Sirije.“ [neslužbeni prijevod]
- 3 Članak 3. stavak 1. Odluke 2011/273 propisuje da države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi spriječile ulazak na svoja područja ili prolazak preko njih osobama odgovornima za nasilnu represiju protiv civilnog stanovništva Sirije i s njima povezanim osobama, koje su uvrštene u popis priložen toj odluci. U članku 4. stavku 1. spomenute odluke određeno je da se „[z]amrzavaju sva financijska sredstva i gospodarski izvori koji pripadaju, koji su u vlasništvu, koje drže ili nadziru osobe odgovorne za nasilnu represiju protiv civilnog stanovništva Sirije te s njima povezane fizičke ili pravne osobe i subjekti, koji su uvršteni u popis iz Priloga.“ [neslužbeni prijevod]. Načini provedbe tog zamrzavanja utvrđeni su člankom 4. stavcima 2. do 6. Odluke 2011/273. Vijeće sastavlja spomenuti popis u skladu s člankom 5. stavkom 1. te odluke.

- 4 Uredba Vijeća (EU) br. 442/2011 od 9. svibnja 2011. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji (SL L 121, str. 1.) donesena je na temelju članka 215. UFEU-a i Odluke 2011/273. Članak 4. stavak 1. te uredbe određuje zamrzavanje „sv[ih] financijsk[ih] sredst[ava] i gospodarski[h] izvor[a] koji pripadaju, koji su u vlasništvu, koje drže ili ih nadziru fizičke ili pravne osobe, subjekti i tijela navedeni u Prilogu II.“ [neslužbeni prijevod].
- 5 Vijeće je u uvodnoj izjavi 2. Odluke 2011/522 podsjetilo da je Europska unija najstrože osudila surovu borbu koju predsjednik Bašar Al-Asad i njegov režim vode protiv vlastitog stanovništva, a tijekom koje su ubijeni ili ranjeni mnogi sirijski državljani. Budući da se sirijski režim nije odazvao na pozive Unije i šire međunarodne zajednice, Unija je odlučila usvojiti nove mjere ograničavanja protiv tog režima. Uvodna izjava 4. spomenute odluke glasi kako slijedi:
- „Ograničenja ulaska i zamrzavanje financijskih sredstava i gospodarskih izvora trebaju se primijeniti na dodatne osobe i subjekte koji imaju koristi od režima ili mu pružaju potporu, osobito na osobe i subjekte koji financiraju režim ili koji mu pružaju logističku potporu, a osobito sigurnosnom aparatu, ili koji potkopavaju nastojanja da se osigura mirna tranzicija prema demokraciji u Siriji.“ [neslužbeni prijevod]
- 6 Članak 3. stavak 1. Odluke 2011/273, kako je izmijenjena Odlukom 2011/522, također se odnosi na „osobe koje imaju koristi od režima ili ga podupiru“ [neslužbeni prijevod]. Isto tako, članak 4. stavak 1. Odluke 2011/273, kako je izmijenjena Odlukom 2011/522, određuje zamrzavanje financijskih sredstava koja pripadaju, među ostalim, „osobama i subjektima koji imaju koristi od režima ili ga podupiru i osobama i subjektima povezanim s njima, koji su uvršteni u popis iz Priloga“ [neslužbeni prijevod].
- 7 Odlukom 2011/522 ime I. Anboube uvršteno je na popis iz Priloga Odluci 2011/273. Razlozi za njegovo uvrštenje na taj popis su sljedeći:
- „Predsjednik Issam Anbouba Est. for agro-industry [(u daljnjem tekstu SAPCO)]. Financijski podupire sirijski režim.“ [neslužbeni prijevod]
- 8 Uredba Vijeća (EU) br. 878/2011 od 2. rujna 2011. o izmjeni Uredbe br. 442/2011 (SL L 228, str. 1.) također je izmijenila opće kriterije za uvrštavanje propisane člankom 5. stavkom 1. Uredbe br. 442/2011 kako bi se obuhvatile, kao što je to navedeno u uvodnoj izjavi 2. Uredbe br. 878/2011, osobe i subjekti koji imaju koristi od režima ili ga podupiru. Ime I. Anboube uvršteno je Uredbom br. 878/2011 u Prilog II. Uredbe br. 442/2011. Razlozi za njegovo uvrštavanje na popis iz tog priloga istovjetni su onima navedenima u prilogu Odluci 2011/522.
- 9 U Odluci Vijeća 2011/628/ZVSP od 23. rujna 2011. o izmjeni Odluke 2011/273 (SL L 247, str. 17.) i Uredbi br. 1011/2011 ime I. Anboube zadržano je na predmetnim popisima, a dodani su i podaci o mjestu i datumu njegovog rođenja.
- 10 Odlukom 2011/684 o izmjeni Odluke 2011/273 na popis osoba, subjekata i tijela na koje se odnose predmetne mjere dodan je naziv novog subjekta i sadržajno su izmijenjene određene odredbe Odluke 2011/273.
- 11 Nakon donošenja dodatnih novih mjera Odluka 2011/73 stavljena je izvan snage i zamijenjena Odlukom 2011/782, u kojoj je ime I. Anboube zadržano na popisu osoba i subjekata koji podliježu mjerama ograničavanja.

- 12 Uredbom br. 36/2012 Uredba br. 442/2011 stavljena je izvan snage, a ime I. Anboube ponovno je uvršteno na popis osoba, subjekata i tijela koja podliježu mjerama ograničavanja. Uredba br. 36/2012 izmijenjena je Uredbom Vijeća (EU) br. 168/2012 od 27. veljače 2012 (SL L 54, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 14., str. 61.), kojom su na taj popis uvrštena dodatna imena i određene nove mjere protiv osoba čija su imena uvrštena na spomenuti popis.
- 13 Provedbenom uredbom br. 410/2012 izmijenjeni su podaci o datumu i mjestu rođenja žalitelja kao i razlozi za njegovo uvrštavanje na popis iz Priloga II. Uredbi br. 36/2012, kako slijedi:

„Pružava financijsku potporu za represivni aparat i paravojne skupine koje vrše nasilje nad civilnim stanovništvom Sirije. Osigurava imovinu (prostorije, skladišta) za improvizirane centre za zadržavanje. U financijskim odnosima s visokim sirijskim dužnosnicima.“

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

- 14 Tužbeni zahtjev I. Anboube, koji je naknadno proširen, bio je usmjeren na poništenje spornih akata.
- 15 I. Anbouba je također podnio zahtjev za naknadu štete, koji je zatim povukao tijekom rasprave pred Općim sudom.
- 16 I. Anbouba se u prilog svojoj tužbi naposljetku oslonio na četiri od prvotno istaknutih šest tužbenih razloga, odnosno na prvi tužbeni razlog koji se temelji na povredi načela presumpcije nevinosti i prebacivanju tereta dokazivanja, drugi tužbeni razlog koji se temelji na očitim pogreškama u ocjeni u pogledu razloga njegovog uvrštenja na popise osoba koje podliježu Unijinim mjerama sankcioniranja, treći tužbeni razlog koji se temelji na povredi prava na obranu i četvrti tužbeni razlog koji se temelji na povredi obveze obrazlaganja.
- 17 Opći sud je pri ispitivanju prvog tužbenog razloga najprije presudio, u točkama 42. do 54. pobijane presude, o teretu dokazivanja.
- 18 Točke 42. i 43. pobijane presude glase kako slijedi:

„42 Iz uvodnih izjava Odluke 2011/522 proizlazi da je Vijeće smatralo da je, s obzirom na to da mjerama ograničavanja usvojenima u Odluci 2011/273 nije zaustavljena represija sirijskog režima protiv civilnog stanovništava Sirije potrebno primijeniti spomenute mjere na dodatne osobe i subjekte koji imaju koristi od režima ili ga podupiru, osobito na one koji financiraju režim ili mu pružaju logističku potporu, ponajprije sigurnosnom aparatu, ili koji potkopavaju nastojanja da se osigura mirna tranzicija prema demokraciji. Odlukom 2011/522 mjere ograničavanja proširene su na glavne sirijske poduzetnike jer je Vijeće smatralo da se rukovoditelji glavnih sirijskih poduzeća mogu okvalificirati kao osobe povezane sa sirijskim režimom, s obzirom na to da se poslovanje spomenutih poduzeća ne bi moglo uspješno razvijati ako ne bi uživalo naklonost navedenog režima i ako mu ti poduzetnici u zamjenu ne bi pružali određenu potporu. Vijeće je na taj način namjeravalo primijeniti presumpciju potpore sirijskom režimu na rukovoditelje glavnih poduzeća u Siriji.

43 Što se tiče tužitelja, iz spisa proizlazi da je Vijeće na njega primijenilo presumpciju potpore sirijskom režimu zbog njegovih položaja predsjednika [SAPCO-a], velikog poduzeća u poljoprivredno prehrambenoj-industriji, koja među ostalim drži 60% tržišnog udjela u sektoru sojinog ulja, rukovoditelja nekoliko društava aktivnih u području nekretnina i obrazovanja, osnivačkog člana upravnog odbora najvećeg privatnog društva u Siriji, osnovanog 2007., i glavnog tajnika trgovačke i industrijske komore grada Homsa (Sirija).“

- 19 Kako bi provjerio je li Vijeće primjenom presumpcije počinilo pogrešku koja se tiče prava, Opći sud je u točki 45. pobijane presude uputio na sudsku praksu iz područja prava tržišnog natjecanja prema kojoj se institucije mogu služiti presumpcijama koje odražavaju mogućnost administracije na kojoj je teret dokazivanja da donese zaključke na temelju pravila općeg iskustva koje proizlazi iz uobičajenog razvoja događaja. U točki 46. pobijane presude podsjetio je da se presumpcija, čak i kad je teško oboriva, nalazi u granicama dopuštenoga ako je proporcionalna legitimnom cilju kojem se teži, ako postoji mogućnost podnošenja dokaza o protivnom i ako je osigurano pravo na obranu.
- 20 Opći sud je u istoj točki uputio na sudsku praksu Europskog suda o ljudskim pravima prema kojoj članak 6. stavak 2. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950., nije neutralan kada je riječ o činjeničnim i zakonskim presumpcijama, nego državama nalaže da ih razumno ograniče, pri čemu trebaju uzeti u obzir važnost uloga u pitanju i osigurati pravo na obranu.
- 21 U točki 47. pobijane presude Opći sud je također uputio na točku 69. presude *Tay Za/Vijeće* (C-376/10 P, EU:C:2012:138) o odluci o zamrzavanju financijskih sredstava, u kojoj je Sud presudio da primjena presumpcija nije isključena ako su one bile predviđene pobijanim aktima i ako su u skladu s ciljem propisa o kojem je riječ.
- 22 Opći sud je u točki 48. pobijane presude presudio da je, „s obzirom na autoritarnu narav sirijskog režima i strogu kontrolu koju država provodi nad gospodarstvom Sirije, Vijeće moglo s pravom smatrati da činjenica, da se djelatnosti jednog od glavnih poslovnih ljudi u Siriji nisu mogle uspješno razvijati ako on nije uživao naklonost spomenutog režima i ako mu u zamjenu nije pružio određenu potporu, predstavlja pravilo općeg iskustva“.
- 23 U točki 50. pobijane presude Opći sud je podsjetio na ciljeve Odluke 2011/522, pri čemu je napomenuo da dostavljanje određenih dokaza zainteresiranim osobama može biti protivno zaštitnoj naravi usvojenih mjera i važnim razlozima koji se tiču sigurnosti ili vođenja međunarodnih odnosa Unije ili njenih država članica. Zaključio je da je presumpcija Vijeća proporcionalna.
- 24 U točki 51. pobijane presude Opći sud je utvrdio da je primijenjena presumpcija oboriva s obzirom na to da Vijeće mora osobe na koje se mjere odnose obavijestiti o razlozima njihovog uvrštenja na popis i da se te osobe mogu osloniti na činjenice i podatke kojima samo one mogu raspolagati kako bi dokazale da ne pružaju potporu vladajućem režimu.
- 25 Opći sud je u točki 53. pobijane presude napomenuo, uputivši na točku 42. te presude, da je presumpcija bila predviđena spornim aktima i, uputivši na točku 50., da ona omogućava ispunjavanje ciljeva tih akata.
- 26 U točki 54. pobijane presude Opći sud je zaključio da Vijeće nije počinilo pogrešku koja se tiče prava time što je smatralo da je činjenica da je tužitelj važan poslovni čovjek u Siriji dovoljna za presumpciju da on financijski podupire sirijski režim.
- 27 U točkama 63. do 76. pobijane presude Opći sud ispitaio je dio drugog tužbenog razloga koji se odnosi na očite pogreške u ocjeni. Najprije je u točki 64. naveo činjenice koje stranke nisu osporile, a zatim je ispitaio razne dokaze koje je iznio tužitelj. U točki 76. pobijane presude Opći sud je zaključio da tužitelj nije podnio nijedan dokaz koji bi mogao oboriti presumpciju da on, kao važan poslovni čovjek u Siriji, pruža potporu vladajućem režimu.
- 28 Budući da je odbio svaki od tužbenih razloga na koje se I. Anboubu pozvao u prilog svojoj tužbi, Opći sud je tužbu odbio i naložio I. Anboubi snošenje troškova.

Zahtjevi stranaka

29 I. Anbouba od Suda zahtijeva da:

- ukine pobijanu presudu;
- poništi sporne akte, i
- naloži Vijeću snošenje troškova obaju postupaka.

30 Vijeće od Suda zahtijeva da:

- odbije žalbu;
- podredno, odbije tužbu za poništenje spornih akata, i
- naloži I. Anboubi snošenje troškova.

31 Europska komisija od Suda zahtijeva da:

- odbije žalbu, i
- naloži I. Anboubi snošenje troškova.

O žalbi

32 Žalba se temelji na dvama žalbenim razlozima. U okviru prvog žalbenog razloga I. Anbouba tvrdi da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava jer je smatrao da je Vijeće pravilno primijenilo presumpciju potpore sirijskom režimu na rukovoditelje glavnih poduzeća u Siriji, iako za tu presumpciju ne postoji pravni temelj, ona nije proporcionalna u odnosu na legitimni cilj kojem se teži i nije oboriva. U okviru drugog žalbenog razloga, koji se temelji na tome da je Opći sud povrijedio pravila dokazivanja, I. Anbouba tvrdi da s obzirom na to da Vijeće nije smjelo primijeniti takvu presumpciju ono je moralo Općem sudu podnijeti dokaze na kojima se temelji njegova odluka o uvrštenju žaliteljevog imena na popis osoba na koje se odnose mjere ograničavanja u Siriji (presuda Komisija i dr./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518). Ta dva žalbena razloga treba ispitati zajedno.

Argumentacija stranaka

33 Što se tiče prvog žalbenog razloga, I. Anbouba ističe, kao prvo, da za primjenu presumpcije nije postojala pravna osnova, što je protivno pretpostavci koju je Sud predvidio u presudi Tay Za/Vijeće (C-376/10 P, EU:C:2012:138). Druga rečenica točke 42. pobijane presude tumačenje je Odluke 2011/522 od Općeg suda i ne odražava formulaciju presumpcije koju je predvidio zakonodavac Unije.

34 Kao drugo, I. Anbouba tvrdi da je presumpcija koja je na njega primijenjena neproporcionalna u odnosu na cilj koji se nastoji ostvariti spornim aktima.

35 Kao treće, I. Anbouba smatra da je, suprotno onome što je presudio Opći sud, spomenuta presumpcija neoboriva, s obzirom na to da on ne može poricati da je rukovoditelj poduzeća u Siriji i da mu je materijalnoppravno nemoguće pružiti negativan dokaz o nepostojanju potpore sirijskom režimu.

- 36 Vijeće podsjeća da su ograničavajuće mjere zaštitne naravi i da zakonodavac Unije raspolaže širokom diskrecijskom ovlašću u području vanjske politike.
- 37 Ono ističe važnost koju obiteljski krugovi imaju u obnašanju vlasti u Siriji, kako u političkom tako i gospodarskom smislu, i to već desetljećima. Podsjeća da je tužitelj dio uske skupine koju čine najvažniji rukovoditelji poduzeća u Siriji i da su njegova poduzeća pod sirijskim režimom uspješno poslovala, što je Opći sud utvrdio u točki 64. pobijane presude.
- 38 Kada je riječ o proporcionalnosti presumpcije primijenjene na I. Anboubu u odnosu na cilj koji se nastoji ostvariti spornim aktima, Vijeće upućuje na točku 50. pobijane presude.
- 39 U svojem intervencijskom podnesku Komisija predlaže da se žalba odbije kao neosnovana.

Ocjena Suda

- 40 U okviru svojih dvaju žalbenih razloga I. Anbouba u biti tvrdi da je Opći sud u pobijanoj presudi povrijedio pravila o teretu dokazivanja u pogledu mjera ograničavanja jer je prihvatio da u odnosu na njega postoji presumpcija potpore sirijskom režimu i jer nije od Vijeća zatražio da mu ono podnese dodatne dokaze u prilog njegovom uvrštenju na popise osoba koje podliježu takvim mjerama.
- 41 Kao prvo, potrebno je ispitati opće kriterije za uvrštavanje na popise osoba koje podliježu mjerama ograničavanja, kao drugo, obrazloženje uvrštenja I. Anboube na takav popis i, kao treće, dokaz osnovanosti tog uvrštenja.
- 42 Što se tiče općih kriterija primijenjenih u predmetnom slučaju radi usvajanja mjera ograničavanja, koje Vijeće može utvrditi primjenjujući široku marginu prosudbe (vidjeti u tom smislu presudu Vijeće/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, t. 120. i navedenu sudsku praksu), treba utvrditi da se članak 3. stavak 1. i članak 4. stavak 1. Odluke 2011/273, kako je izmijenjena Odlukom 2011/522, odnose, među ostalim, na osobe i subjekte koji imaju koristi od sirijskog režima ili koje ga podupiru te osobe i subjekte koji su s njima povezani, a članak 5. stavak 1. Uredbe br. 442/2011, kako je izmijenjena Uredbom br. 878/2011, odnosi se, među ostalim, na osobe i subjekte koji imaju korist od tog režima ili ga podupiru kao i na osobe i subjekte povezane s njima.
- 43 Ni Odluka 2011/273, kako je izmijenjena Odlukom 2011/522, ni Uredba br. 442/2011, kako je izmijenjena Uredbom br. 878/2011, ne sadrže definicije pojmova „koristi“ od sirijskog režima ili „potpore“ tom režimu, kao ni „povezanosti“ s osobama i subjektima koji imaju koristi od sirijskog režima ili ga podupiru. One također ne sadrže pojašnjenja o načinu dokazivanja tih elemenata.
- 44 Stoga treba utvrditi da se ni Odlukom 2011/273, kako je izmijenjena Odlukom 2011/522, ni Uredbom br. 442/2011, kako je izmijenjena Uredbom br. 878/2011, ne uspostavlja presumpcija da rukovoditelji glavnih poduzeća u Siriji podupiru sirijski režim. Međutim, bez obzira na nepostojanje takve izričite presumpcije, Opći sud je u točki 42. pobijane presude zauzeo stajalište da su Odlukom 2011/522 mjere ograničavanja proširene na glavne sirijske poduzetnike jer je Vijeće smatralo da se rukovoditelji glavnih sirijskih poduzeća mogu okvalificirati kao osobe povezane sa sirijskim režimom, s obzirom na to da se poslovanje spomenutih poduzeća ne bi moglo uspješno razvijati ako ne bi uživalo naklonost navedenog režima i ako mu ti poduzetnici u zamjenu ne bi pružalo određenu potporu. Opći je sud iz toga zaključio da je Vijeće, postupajući na taj način, namjeravalo primijeniti presumpciju potpore sirijskom režimu na rukovoditelje glavnih poduzeća u Siriji.

- 45 Međutim, iako se Opći sud na taj način pozvao na primjenu presumpcije od Vijeća, treba provjeriti je li Opći sud, u okviru nadzora koji je proveo nad zakonitošću ocjena na kojima je Vijeće utemeljilo svoju odluku o uvrštenju I. Anboube na popis osoba koje podliježu mjerama ograničavanja, zapravo počinio pogrešku koja se tiče prava koja za posljedicu treba imati ukidanje pobijane presude.
- 46 U tom pogledu treba podsjetiti da učinkovitost sudskog nadzora koju jamči članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima zahtijeva da se, u okviru nadzora nad zakonitošću razloga na kojima je utemeljena odluka o uvrštenju imena neke osobe na popis osoba koje podliježu mjerama ograničavanja, sud Unije uvjeri da se ta odluka, koja tu osobu osobno pogađa, temelji na dovoljno čvrstoj činjeničnoj osnovi. To u predmetnom slučaju podrazumijeva provjeru činjenica navedenih u obrazloženju koje podupire sporne akte kako bi se ispitalo jesu li ti razlozi, ili barem jedan od njih za koji se smatra da je sam po sebi dovoljan da bi se na njemu temeljili spomenuti akti, dokazani (vidjeti u tom smislu presude Komisija i dr./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 119., kao i Vijeće/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, t. 73.).
- 47 U predmetnom se slučaju u okviru ocjene važnosti uloga, koja je dio nadzora nad proporcionalnošću mjera ograničavanja o kojima je riječ, može u obzir uzeti kontekst u kojem su te mjere donesene, s obzirom na to da je trebalo hitno usvojiti takve mjere s ciljem izvršavanja pritiska na sirijski režim kako bi prekinuo s nasilnom represijom protiv stanovništva, i teškoća pribavljanja preciznijih dokaza u državi koja se nalazi u stanju građanskog rata i na čijem je čelu autoritarni režim.
- 48 Što se tiče razloga za uvrštenje I. Anboube na popis osoba koje podliježu mjerama ograničavanja, oni se temelje na činjenici da je on predsjednik SAPCO-a i da pruža financijsku potporu sirijskom režimu.
- 49 Opći sud je u tom pogledu, u točki 43. pobijane presude, istaknuo činjenicu da je osoba u pitanju predsjednik SAPCO-a, velikog društva u poljoprivredno-prehrambenoj industriji, rukovoditelj nekoliko društava aktivnih u području nekretnina i obrazovanja te osnivački član upravnog odobra Cham Holdinga, društva osnovanog 2007., kao i glavni tajnik trgovačke i industrijske komore grada Homsa.
- 50 I. Anbouba ne osporava da je obnašao te funkcije. Opći sud je u tom pogledu istaknuo, u točki 64. pobijane presude, da se „stranke slažu glede toga da je tužitelj jedan od glavnih poslovnih ljudi u Siriji, aktivan u poljoprivredno-prehrambenoj industriji (SAPCO drži 60% tržišnog udjela u sektoru sojinog ulja) i području nekretnina i obrazovanja, te da je pod trenutnim režimom ostvario znatne gospodarske uspjehe u Siriji.“ Opći sud je osim toga dodao da je I. Anbouba „priznao da je glavni tajnik trgovačke i industrijske komore grada Homsa i da je od 2007. do travnja 2011. bio jedan od devet članova upravnog odbora najvećeg privatnog društva u Siriji, protiv kojeg je Unija također donijela mjere ograničavanja i kojim je supredsjedao rođak sirijskog predsjednika Bašara Al-Asada, protiv kojeg su također donesene takve mjere.“
- 51 Kontrolu osnovanosti uvrštavanja I. Anboube na popise treba provesti ocjenjujući je li njegov položaj dovoljan dokaz da on pruža financijsku potporu sirijskom režimu. Takvu ocjenu treba provesti tako da se dokazi ispituju ne odvojeno, nego u kontekstu u kojem su smješteni (vidjeti u tom smislu presude Komisija i dr./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 102., kao i Vijeće/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, t. 70.).
- 52 S obzirom na taj kontekst Opći sud je opravdano smatrao da položaj koji I. Anbouba zauzima u sirijskom gospodarstvu, zatim njegov položaj predsjednika SAPCO-a, važne funkcije koje obnaša u Cham Holdingu i u trgovačkoj i industrijskoj komori grada Homsa kao i njegovi odnosi s članom obitelji predsjednika Bašara Al-Asada čine skup dovoljno konkretnih, preciznih i dosljednih indicija na temelju kojih se može dokazati da je I. Anbouba pružao financijsku potporu sirijskom režimu.

- 53 U tom pogledu treba primijetiti, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 208. svojeg mišljenja, da će Vijeće, s obzirom na stanje u Siriji, ispuniti svoju obvezu dokazivanja ako sudu Unije predoči skup dovoljno konkretnih, preciznih i dosljednih indicija na temelju kojih se može dokazati postojanje dovoljne veze između osobe koja podliježe mjeri ograničavanja njegovih financijskih sredstava i režima protiv kojeg se vodi borba.
- 54 Što se tiče poštovanja prava na obranu, treba utvrditi da je Opći sud u točkama 65. do 76. pobijane presude ispitao dokaze koje je podnio žalitelj. Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava ocijenivši, u točkama 71. do 73. pobijane presude, da se neki dokazi ne mogu uzeti u obzir. U pogledu ostalih dokaza, Opći sud je smatrao da se njima ne može dokazati da I. Anbouba nije pružao nikakvu financijsku potporu sirijskom režimu. Budući da I. Anbouba nije ustvrdio da je Opći sud u okviru svoje analize iskrivio te dokaze, nije na Sudu da u okviru žalbenog postupka ispituje osnovanost činjeničnih razmatranja koja je Opći sud iznio u odnosu na njih.
- 55 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da je Opći sud ispitao osnovanost uvrštavanja I. Anboube na popise osoba koje podliježu mjerama ograničavanja na temelju skupa indicija o njegovom položaju, funkcijama i odnosima u okviru sirijskog režima koje on nije pobio. Slijedom toga, upućivanje na presumpciju potpore spomenutom režimu u pobijanoj presudi ne može utjecati na zakonitost pobijane presude s obzirom na to da iz razmatranja Općeg suda proizlazi da je on u dovoljnoj mjeri ispitao postoji li dovoljno čvrsta činjenična osnova za uvrštavanje I. Anboube na razmotrene popise.
- 56 Opći sud je time postupio u skladu s načelima vezanima uz nadzor nad zakonitošću razloga na kojima se temelje akti poput spornih akata, koja proizlaze iz sudske prakse navedene u točki 46. ove presude.
- 57 Slijedom navedenog, budući da prvi žalbeni razlog, koji se temelji na tome da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava, ne može imati za posljedicu ukidanje pobijane presude, a drugi tužbeni razlog nije osnovan, žalbene razloge I. Anboube treba odbiti.
- 58 S obzirom na sva prethodna razmatranja, žalbu treba odbiti.

Troškovi

- 59 Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika Suda, kad žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima.
- 60 U skladu s člankom 138. stavkom 1. tog Poslovnika, koji se na temelju članka 184. stavka 1. tog Poslovnika primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.
- 61 Budući da I. Anbouba nije uspio u postupku i budući da je Vijeće zatražilo da on snosi troškove, treba mu naložiti da osim vlastitih troškova snosi i troškove Vijeća.
- 62 U skladu s člankom 140. stavkom 1. Poslovnika, koji se primjenjuje na žalbene postupke u skladu s njegovim člankom 184. stavkom 1., Komisija snosi vlastite troškove.

Slijedom navedenoga, Sud (veliko vijeće) proglašava i presuđuje:

- 1. Žalba se odbija.**
- 2. Nalaže se Issamu Anboubi snošenje vlastitih troškova i troškova Vijeća Europske unije.**
- 3. Europska komisija snosi vlastite troškove.**

Potpisi